

# EESTI MUUSEUMIDE AASTAAUHINDE KONKURSI STATUUT

## 1. Üldsätted

- 1.1. Konkursi eesmärk on tunnustada parimaid muuseumivaldkonna asjatundjaid ning tuua avalikkuse jaoks rohkem esile muuseumitöö erinevaid tahke.
- 1.2. Muuseumide aastaauhind ehk Muuseumirott on iga-aastane tunnustus, mida antakse välja kümnes kategoorias:
  - 1.2.1. muuseumikogu arendaja;
  - 1.2.2. konserveerimistöö;
  - 1.2.3. muuseumihariduse edendaja;
  - 1.2.4. teadustegu;
  - 1.2.5. aasta näitus;
  - 1.2.6. püsinäitus;
  - 1.2.7. muuseumiuuendaja;
  - 1.2.8. kogukonna sõber;
  - 1.2.9. turundustegu.
- 1.3. Auhindu annab välja Muinsuskaitseamet koostöös Eesti Muuseumiühingu ja Eesti Kultuurkapitaliga. Aastaauhinna üleandmist korraldab Muinsuskaitseamet koostöös ühe valitud muuseumiga.
- 1.4. Muuseumide aastaauhindade komisjoni moodustamise ja tööpõhimõtted sätestab Muinsuskaitseameti muuseumide aastaauhindade komisjoni töökord.

## 2. Kandideerimise üldtingimused

- 2.1. Konkursil võivad osaleda kõik Eesti Vabariigi muuseumid, kelle tegevus vastab muuseumiseaduse § 2 lõikes 1 sätestatud ülesannetele.
- 2.2. Muuseum võib esitada taotluse konkursile, kui taotluses kirjeldatud projekt on valminud muuseumi eestvedamisel või see põhineb muuseumi kogudel või uurimisteedadel.
- 2.3. Konkursile esitatav projekt peab olema teostatud konkursiaastal või olema osa suuremast projektist, mis moodustab omaette terviku ning lõpeb konkursiaastal.
- 2.4. Iga muuseum või selle struktuuriüksus võib igas kategoorias konkursile esitada maksimaalselt ühe taotluse.

- 2.4.1. Kui muuseum on mõnes kategoorias esindatud teise muuseumi koostööpartnerina, võib partneriks olev muuseum esitada samas kategoorias ka oma taotluse.
- 2.5. Konkursile esitatud projektid peavad järgima ICOM eetikakoodeksi põhimõtteid.
- 2.6. Konkursil osalevate muuseumide tegevus peab pürgima või olema kooskõlas rohelise muuseumi põhimõtetega.

### **3. Hindamise kord ja kriteeriumid kategooriate lõikes**

#### **3.1. Konserveerimistöö**

- 3.1.1. Konserveerimistöö auhinnale esitatav projekt peab hõlmama objekti või objektide kogumi konserveerimist või muud pikaaegset säilitamist.
- 3.1.2. Projektis käsitletav objekt võib olla nii museaal kui ka muu kultuuriväärtuslik objekt.
- 3.1.3. Komisjon arvestab projekti hindamisel museaali, muuseumikogu või muu kultuuripärandi objekti paremaks säilimiseks loodud tingimusi. Otsuse langetamisel hindab komisjon:
  - 3.1.3.1. kas lahendustes on arvestatud säilitamise hea praktikaga;
  - 3.1.3.2. kas projekti vastab püstitatud eesmärgile;
  - 3.1.3.3. kas projekti lahendus on keskkonna- ja ressursisäästlik;
  - 3.1.3.4. kas projekti täitmisel on traditsionaalseid võtteid integreeritud kultuuripärandit tutvustavate uuenduslike mõttelaadide ja lahendustega;
- 3.1.4. Komisjoni liikmed tutvuvad kandideerivate projektidega kohapeal.

#### **3.2. Muuseumikogu arendaja**

- 3.2.1. Muuseumikogu arendaja auhinnale esitatav projekt peab hõlmama kogude täiendamist, säilitamist, kättesaadavaks tegemist või mistahes vormis kogudega seotud olulist tegevust.
- 3.2.2. Otsuse tegemisel arvestab komisjon:
  - 3.2.2.1. kas projekt vastab püstitatud eesmärgile;
  - 3.2.2.2. kas projekti tulemusena on loodud tingimused museaali, muuseumikogu või muu kultuuripärandi objekti paremaks säilimiseks;
  - 3.2.2.3. kas projekti lahendus on keskkonna- ja ressursisäästlik;
  - 3.2.2.4. kas projekti täitmisel on traditsionaalseid võtteid integreeritud kultuuripärandit tutvustavate uuenduslike mõttelaadide ja lahendustega.

3.2.2.5. kas on loodud museaalile või kogule parem juurdepääs (töötajad, külastajad).

### 3.3. Muuseumihariduse edendaja

3.3.1. Konkursile esitatavad haridustegevused võivad kuuluda järgmis(t)esse valdkonda(desse):

- iseseisev või näitusega kaasnev eri vanuses gruppidele suunatud haridusprogramm ja/või muuseumitund;
- laager, meistrikursus, teemapäev, koolitus, ringitöö, kursus jms;
- näitusega kaasnev üksikkülastajale suunatud tegevus ja / või materjal; jätkutegevus;
- õppematerjal e-keskkonnas või trükisena või muu haridustegevust edendav tegevus;
- kaasav või osalusprojekt;
- õpikeskkond.

3.3.2. Auhinnale kandideeriv haridustegevus peab toimuma kandideerimise ajal.

3.3.3. Otsuse langetamisel lähtub komisjon järgmistest kriteeriumidest:

- 3.3.3.1. selgelt määratletud eesmärk ja sidusus muuseumiga;
- 3.3.3.2. vastavus sihtrühmale;
- 3.3.3.3. mõjukus ühiskonnas ja päevakajalisus;
- 3.3.3.4. koostöö ja valdkondade lõimimine;
- 3.3.3.5. uuenduslikkus;
- 3.3.3.6. tegevuste kaasahaaravus;
- 3.3.3.7. pedagoogiline metoodilisus.

### 3.4. Teadustegu

3.4.1. Teadustegu on kompleksne ja teaduspõhine protsess, mis loob muuseumimaastikul uusi seoseid, teadmisi ja koostöövõimalusi.

Kandideerima on oodatud projektid ja uurimistööd, millel on mõju muuseumi- ja/või uurimisteema arengule.

3.4.2. Esmaseks hindamise kriteeriumiks on uudne lähenemine teemale ja täiendav panus senisele uurimisele.

3.4.3. Konkursile esitatavad teadusteod võivad olla näiteks:

- teadussündmused (konverentsid, ürituste sarjad vms);
- teadustrükised, sh publikatsioonid, kogumikud, muuseumide aastaraamatud, toimetised monograafiad, artiklid vms, mis on ilmunud ja kättesaadavad Eestis,

kirjutatud eesti keeles (paralleelselt võivad olla ilmunud ka mõnes muus keeles).

Publikatsioonide hindamise aluseks ei ole ETIS;

- näitusele või mõnele muule muuseumitegevusele eelnev uurimistöö.

3.4.4. Eriti on oodatud teadustöö, mis kasutab tulemuslikult muuseumikolleksioone kui uurimisallikat.

3.4.5. Teadusteo hindamisel lähtub komisjon järgmistest kriteeriumidest:

- 3.4.5.1. teadustöö meetodide kirjeldus ja laad;
- 3.4.5.2. teadustöö sisukus;
- 3.4.5.3. teadustöö uudsus ja/või interdistsiplinaarsus;
- 3.4.5.4. teadustöö struktuur ja viited;
- 3.4.5.5. muuseumikogude kasutamine teadustöös;
- 3.4.5.6. teadustulemuste publitseerimine ja populariseerimine;
- 3.4.5.7. teadustöö jätkusuutlikkus (nt uurimisteema jätkumine vms).

3.5. Aasta näitus ja püsinäitus

3.5.1. Kandideeriv näitus peab olema eksponeeritud vastava muuseumi oma ruumides, filiaalis või olema valmistatud spetsiaalselt mõne muu konkreetse näitusepaiga jaoks;

3.5.2. Püsinäituseks loetakse näitus, mis on avatud rohkem kui kaks aastat;

3.5.3. Püsinäituse auhind antakse välja üle aasta. Juhul kui püsinäitus valmib vaheaastal, võib sellega kandideerida järgmisel aastal;

3.5.4. Aasta näituseks loetakse näitust, mis on avatud kuni kaks aastat.

3.5.5. Oma otsuste langetamisel lähtuvad komisjonid järgmistest kriteeriumidest:

- 3.5.5.1. näituse idee;
- 3.5.5.2. teema olulisus;
- 3.5.5.3. kujundus;
- 3.5.5.4. külastajasõbralikkus ja ligipääsetavus;
- 3.5.5.5. innovatiivsus;
- 3.5.5.6. jätkusuutlikkus ja keskkonnasõbralikkus.

3.6. Muuseumiuuendaja

3.6.1. Muuseumiuuendaja auhinnaga tunnustatakse muuseumi uuenduslikku tegu või arendust ning seeläbi panust muuseumivaldkonna arengusse. Projektid võivad kuuluda järgmistesse valdkondadesse:

- uusi innovaatilisi lahendusi erinevates muuseumivaldkondades (see võib olla näitus, üritus, aktsioon, nutikas eraraha kaasamise projekt vms);
- valdkondadevahelisi arendus- ja koostööprojekte, sealhulgas rahvusvahelisi;
- suure sotsiaalse mõjuga projekte;
- ligipääsetavuse ja keskkonnasäästlikkuse olulist parendamist;
- muid julgeid ja edasiviivaid ettevõtmisi sõltumata mastaabist.

3.6.2. Otsuste langetamisel lähtub komisjon järgmistest kriteeriumidest:

- 3.6.2.1. uuenduslikkus;
- 3.6.2.2. mõju muuseumile ja laiemalt muuseumivaldkonnale;
- 3.6.2.3. ühiskondlik ja sotsiaalne mõõde;
- 3.6.2.4. jätkusuutlikkus ja keskkonnasõbralikkus.

### 3.7. Kogukonna sõber

3.7.1. Kogukonna sõbra auhinnale on oodatud projektid, mille keskmes on kohaliku elu korraldamine, ühesuguste väärtuste esiletoomine ning kogukonnas olevate suhete arendamine.

3.7.2. Otsuse langetamisel lähtub komisjon järgmistest kriteeriumidest:

- 3.7.2.1. erinevate kogukondade kaasatus;
- 3.7.2.2. kogukonnakeskse lähenemine, sh kogukonnast üles kerkivate ja lähtuvate teemade ja tegutsemisviiside rakendamine, arendamine ja/või kasutamine;
- 3.7.2.3. sündmuse, näituse või projekti tähendus ja mõju kogukonnale, sh pikaajaline mõju;
- 3.7.2.4. osalusvõimaluste loomine ja rakendamine projekti, sündmuse, näituse või muuseumi arendamisel ja elluviimisel;
- 3.7.2.5. muuseumi roll kandideerimistaotlusega seotud kogukonna igapäevaelus või muudatuste vedajana;
- 3.7.2.6. jätkusuutlikkus ja keskkonnasõbralikkus.

### 3.8. Turundustegu

3.8.1. Kandideerima on oodatud nii järjepidevad kampaaniad kui ühekordsed algatused, muuhulgas:

- järjepidev mõjukas turundus- ja kommunikatsioonitegevus;
- sponsorlusprojektid;
- viraalseks läinud turundus- ja kommunikatsiooniprojektid;
- nutikas (sotsiaal)meedia reklaam või kampaania;
- nutikad viisid muuseumis tehtava teadustöö populariseerimiseks.

3.8.2. Otsuse langetamisel lähtub komisjon järgmistest kriteeriumidest:

3.8.2.1. Projekt on innovaatiline, nutikas ja värske lähenemisnurgaga, mis aitab kaasa muuseumi publiku- ja sisutöö edendamise eesmärkidele;

3.8.2.2. lähtub selgest ja mõõdetavast eesmärgist, mille tulemusi hinnatakse ja analüüsitakse (näiteks külastajate arvu, teadlikkuse või kaasatuse kasvu poolest).

3.8.2.3. toob valdkonda uut lähenemist turundus- ja kommunikatsioonipraktikasse, kus määrav ei ole niivõrd rahaline ressurss, vaid näiteks partnerite ja sihtgruppide kaasatus jne;

3.8.2.4. kasvatab konkreetse muuseumi nähtavust, tuntust, mõjust;

3.8.2.5. toob muuseumi(d) publikule lähemale;

3.8.2.6. on muuseumi või muid valdkondi või organisatsioone lõimiv koostööprojekt, mis laiendab ja võimendab muuseumi rolli ühiskonnas;

3.8.2.7. kaasab erinevaid sihtgruppe ja institutsioone nii teenuste-toodete väljatöötamiseks, näituseloomesse kui ka turunduskommunikatsiooni.

#### **4. Konkursi ajakava ja läbiviimise kord**

4.1. Konkurss on avatud 1. veebruarist kuni 31. oktoobrini. Põhjendatud taotluse korral on komisjonil õigus esitamise tähtaega pikendada kuni 2 nädalat.

4.2. Näituste ja muuseumihariduse edendaja kategooriates esitada taotlus esimesel võimalusel arvestusega, et taotluse esitamise ja vaatlusaja vahele jääks vähemalt üks kuu.

4.3. Püsinäituse kandideerimistaotluse võib esitada kuni kahe aasta jooksul alates püsinäituse avamisest.

4.4. Kandideeriva projekti kohta tuleb Kultuuriministeeriumi taotluse menetlemise infosüsteemis täita vastava kategooria taotlusvorm.

## **5. Konkursi tulemused**

- 5.1. Komisjonide esimehed edastavad oma otsused koos protokolliga Muinsuskaitseameti muuseumivaldkonna peaspetsialistile hiljemalt 1. detsembriks.
- 5.2. Auhindade võitjad kuulutatakse välja Eesti muuseumide auhinnagalal, mis toimub iga aasta esimese kvartali jooksul.
- 5.3. Auhindade kätteandmisele eelneb Eesti muuseumide aastakonverents, kus kõik nominendid tutvustavad oma projekte lühikese ettekandega.
- 5.4. Konkursil osalevate projektide tutvustused avalikustatakse Muinsuskaitseameti ja Eesti Muuseumiühingu veebilehel.

## **6. Auhinnad**

- 6.1. kunstnik Tiiu Kirsipuu loodud Muuseumiroti väike skulptuur;
- 6.2. aukiri kõigile võitnud tööühma liikmetele;
- 6.3. Aasta näituse, püsinäituse ja teadusteo kategoorias on rändavad peaauhinnad Tiiu Kirsipuu loodud Muuseumiroti suured skulptuurid, mis asuvad võitnud muuseumides kuni uue võitja selgumiseni.
- 6.4. Auhinna üleandmist kajastab Muinsuskaitseamet ja Eesti Muuseumiühing oma veebilehel.

## **7. Isikuandmete töötlemine**

- 7.1. Muinsuskaitseamet ja Eesti Muuseumiühing koguvad ja säilitavad konkursile esitatud kandidaatide isikuandmeid üksnes aastaauhindade konkursi korraldamise eesmärgil.
- 7.2. Muinsuskaitseametile ja Eesti Muuseumiühingule esitatud kandideerimisavaldustes sisalduvaid isikuandmeid säilitatakse kuni eesmärgi täitmiseni (konkursi lõpuni).
- 7.3. Muinsuskaitseamet ja Eesti Muuseumiühing ei avalikusta ega edastata kandidaatide isikuandmeid kolmandatele isikutele.